

հարցընել, առանց ասոց ընդունայն է ճամբարդութիւնը, վասն զի ամեն տեղ երկիրը նայպէս կապոյտ է, ջուրը կը վազէ և ծոյրերն աղքատ ու վատանուն են:

Հրամանագրաւ կը հասկնաս, վրայ բերաւ գեղին մեծը, որ Սերովէնն առանձնեւ ու բարոյական խօսքեր կը սիրէր, աս առանձնեւ շատ բան հաւաքած է պղտի գրքոյկի մը մէջ, որ իր որդւոցը թողուց, կ'ուզէս մէկ քանին ըսել:

Կիրքերը մարդու երջանկութեան կորստեամբը միայն կը յազին:

Լաւագոյն է Լստուծոյ խաւրածը՝ քան թէ մարդու ու զածը:

Պէտք է ուրիշներուն ըրածին նըմանիլ, այլ որոնք որ աղէկ կ'ընեն:

Եւ որ չարախօս մը կայ՝ շուտ մը երկու թշնամիք կը ծնանին:

Եւ ծուծիւնք եւ փառաւորութիւնք ծովու նման են՝ որտեղ բաշուիս, այնչափ աւելի վտանգաւորէ:

Լաւագոյն ստացուածքը՝ ընտիր արուեստ մը ունենալն է: Լաւագոյն է բարի բան մը գիտնալը, քան երեսուն չարիք:

Ինչպէս որ կ'ուզես ուրիշներն ըզգբեղ համարին, ջանաւ այնպէս ըլլալ: (Պոփ շարաւիտի)

Դ Ե Մ Ե Ն Ե Կ Ե Գ Ի Ե Կ Ե Ն Գ

Երկայ ամսոյս ժամանակագրաւ կան գէպքերուն մէջ նշանաւոր է Իտալիոյ Թագաւորի երկրորդ որդի Լիւդէ (Նովակալ (Լիւրա) Իշխանի սրբազան տեղեաց այցելութեան գալը և գտած ընդունելութիւնը:

Իշխանի գիմաւորութեան հանգէսը կատարուեցաւ քաղաքէն արտաքոյ Թագաւորաց Կերեզմանաց մօտ գրտնուած ձիթաստան գաւառակայրին մէջ, ուր յատկապէս վրաններ պատրաստուած էին, կուտակալ Լազիֆ Փաշայի հրամանաւ, ընդունելութեան համար և քաղաքիս զօրական Փաշան իւր զբոստումբով հանդերձ, (Լազիֆ Փաշան ընդառաջ գնացած էր Իշխանին քանի մի ժամ ճանապարհ աւելի), բոլոր Հիւպատոսները իրենց Թարգմաններով, մեր Սրբազան Պատրիարքը եւ կու եպիսկոպոսներով և Թարգմանով, Յունաց և Լատինաց վանոց Թարգմանները և այլ նշանաւոր անձինք կը սպասէին Իշխանը քնդաւնելու: Սոյն վանաց մէջ դիմաւորութեան և ընդունելութեան սովորական խօսակցութեան

Թիւնները և մեծարանքը կատարուելէն զինի՝ Իշխանը սեղեկութեամբ գիմաւորողաց և բոլոր հանդիսականաց զօրական նուագարանաց հնչմունքներով քաղաքը մտաւ Կամակաթի (Համա) անուանեալ գոնէն և իրենանեւ յաւ կանխապէս պատրաստեալ հիւրանոցին մէջ:

Իշխանը, իւր սակաւօրեոյ ներկայութեամբ Պաղեստինի մէջ, շրջագոյնց ի Հայր Լորրահամ, Իթիօպիէ (Յովհաննու ծնունդ, Իթիօպիէ համ, Յորդանան և այլն, և այլա վերաբն քաղաքը) քանդաւորով և բոլոր Հիւպատոսաց, Պատրիարքաց և այլ մեծամեծաց հրաշխեշտի այցելութիւնն ընդունելով՝ շքեղ հանդիսիւ ելաւ քաղաքէն:

Եւրասիոյն է մեզ յայտնել որ Թագաւորագուն Իշխանը արտաքին շքեղ փառաւորութեանց հետ քաղաքական գեղեցիկ յիշատակ եւ թողուց լաւութեամբ մի մէջ, այն է ինքնին սկզբնաւորութեան առաջին բաժնը զարկելով մի գեղեցիկ հաստատութեան հիմնադրութիւն ըրաւ, քաղաքիս գոյութեան

մնաւոր տեղւոյ մը յայ, ուր պիտի պատապարին այքաաններ և անկարող ծնողոց զաւակներ, ուսմունք և արւեստներ սովորելով: Այս հաստատութիւնը պիտի խնամուի Իտալիոյ մէջ կաղնուած մի Բնկերութեան նը պատուիւր, որոյ նախագահն է ինքն Իշխանը:

Սակայն կը ցուենք որ Իշխանը քաղաքական բնդունելութեան համեմատ կրօնական բնդունելութիւն չըդատուատինաց կողմէն սրբազան տեղեաց մէջ, որուն պատճառ կը համարուին Յիսուսեան կրօնաւորները, որոնք իբրը թէ Ս. Պապէն հեռադրական յատուկ պատուէր ստացած են եղբր բը նաւ կրօնական հանգիստարութիւն ներ չը կատարել ի պատիւ իշխանին:

Հնդկաստանէն առջի Ալեքսոյ, Թանգարանին նախորդած գրաւոր գրեանք:

1 Սկիստ պատմագիր առաջին Թարգմանութիւն հարազատ, բոլորադիր գրեալ ի վերայ բամբակեայ հին թղթոյ, քանի մի տարի յետոյ քան զԹարգմանութիւնն:

2 Եւսոյեայ մեկնութիւն յԱսկերես բանէ, հին բոլորագիր, բայց թերի:

3 Վրիգորի նիւսացոյ յաղագս մարդկային բնութեան և բնութաութեան, նոտարագիր հին հասարակ թղթեայ, գրեալ ՌՁԵ (1636) թղթին:

4 Երեսեփ Լամբրոնացոյ մեկ նութիւն սաղմնաց Վաւթի, նոտարագիր, հասարակ թղթեայ, թերի:

5 Եւետարան փոքրագիր մաղաղութեայ, բոլորագիր, մանրանկար բնութիւ պատկերօք ի լուսանցս, թերթ մի թուղթ անկեալ է յորում է թըւական և յիշատակարանն:

6 Յովհաննու Կոլիսիպոսի Հնգկաց նուիրակի գիրք կոչեցալ Վաշան սուրբ եկեղեցւոյ ո. գրեալ է ի խնդրոյ Յուզայեցի Չեկիկեց Սիւրսեղն

և հետը անտարբեր վարալի իրրեւ բանագրուածի հետ, ըստ որում Իշխանը խաղական կուսակցութեց մէջ անտապապական է: Վուցէ այս էր պատճառն, որ Յիսուսեան կրօնաւորները բոլորովին սառնասիրտ գտնուեցան և միայն Արանջիսկեանք տեղ տեղ Իշխանին ուղեկցեցան:

— Սոյն ամսոյս մէջ քաղաքս ժամանեց Ալլմանիոյ Հիւսիսային Վաշ նախկինութեան նոր Հիւսիսային Սարոն Պոն Ալաէն, որ նշանաւոր պաշտօններ վարած է իւր Տէրութեան համար և յենեղալի աստիճան ունի:

Արստի նմանապէս թէ Վրուսիոյ Թագաժառանգ իշխանը առաջինայ ա. միանելուն մէջ այցելութեան պիտի գայ ի սուրբ քաղաքս:

որդի որսոն Վրիգորի որ ի Սագրատ, և ի Թախանձելոյ ժողովրդեան Հնգկաստանի. որոյ պատճառ տուեալ են Սուրիաս Շոռթեցի և Վրասհամգաղապոյի Հոսմեական վարդապետք, որք ջանային հերձուած արկանել ի ժողովրդեան, բնդգեմորոց հզորագը նըս կուսելով հանդերձ եկեղեցական շանթիւք յորինէ և զղիւս դայս, յորում Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ուղեղախորութիւնն ցուցանէ բնդգեմ Հոսմեականաց, այլ և ծ. Բ. Եւսոբեոց համապատուութիւնն, այլովքն հանդերձ Յորինեալ է մի կամ երկու ամալ յետոյ քան պթուականն Հայոց ՌՄԻ (1771): Ի յառաջարանին մանրամասն գրէ զկրօնական յուզմանց և զհերձուածոց, որ եղին ի Հնգիկս: Ոճն է աղաւաղեալ ըստ ոճոյ Սիւրթարոյ արքայի: Վերջին գլուխն է ոգը ի վերոյ կրօնական բաժանման Աղլիս մեղոյ և սղթթ դառնարոյ նոցա կրկին ի մայր եկեղեցին խրեանց յորմէ հեռացան: